

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – बहिःस्थ

परीक्षा : जानेवारी - २०२३

सत्र १ ले

विषय: प्रतिमा (22E412)

दिनांक : ०४/०१/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते १.००

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य

प्र. १ पञ्च श्लोकानाम् अनुवादं लिखत। (२५)

- १) छत्रं सव्यजनं सनन्दिपटहं भद्रासनं कल्पितं न्यस्ता हेममयाः सदर्भकुसुमास्तीर्थाम्बुपूर्णा घटाः॥
युक्तः पुष्परथश्च मन्त्रिसहिताः पौराः समभ्यागताः सर्वस्यास्य हि मङ्गलं स भगवान्वेद्यां वसिष्ठः स्थितः॥
- २) वनगमननिवृत्तिः पार्थिवस्यैव तावन्मम पितृपरवत्ता बालभावः स एव॥
नवनृपतिविमर्शो नास्ति शङ्का प्रजानामथ च न परिभोगैर्विश्रिता भ्रातरो मे॥
- ३) मेरुश्चलन्निव युगक्षयसंनिकर्षे शोषं व्रजन्निव महोदधिरप्रमेयः॥
सूर्यः पतन्निव च मण्डलमात्रलक्ष्यः। शोकद् भृशं शिथिलदेहमतिनरेन्द्रः॥
- ४) हृदयं भव सकामं यत्कृते शंकसे त्वं शृणु पितृनिधनं तद् गच्छ धैर्यं च तावत्।
स्पृशति तु यदि नीचो मामयं शुल्कशब्दः त्वथ च भवति सत्यं तत्र देहो विशोध्यः॥
- ५) कस्यासौ सदृशतरः स्वरः पितुर्मे गाम्भीर्यात् परिभवतीव मेघनादम्॥
यः कुर्वन् मम हृदयस्य बन्धुशङ्कां सस्नेहः श्रुतिपथमिष्टतः प्रविष्टः॥
- ६) योऽस्याः करः श्राम्यति दर्पणेऽपि स नैति खेदं कलशं वहन्त्याः॥
कष्टं वनं स्त्रीजनसौकुमार्यं समं लताभिः कठिनिकरोति॥
- ७) रेणुः समुत्पतति लोध्रसमानगौरः संप्रावृणोति च दिशः पवनावधूतः॥
शंखध्वनिश्च पटहस्वनधीरनादैः सम्मूर्च्छितो वनमिदं नगरीकरोति॥

प्र.२ पञ्च वाक्यानां ससन्दर्भं स्पष्टीकुरुत। (३०)

- १) वल्कलं कस्मादानीतम्।
- २) अल्पं तुल्यशीलानि द्वन्द्वानि सृज्यन्ते।
- ३) इदानीमपि संदेहः किं क्षमा निर्मनस्विता।
- ४) कथं कथं रथेन केवलम्।
- ५) अहो क्रियामाधुर्यं पाषाणानाम्।
- ६) मम मातुश्च मातुश्च मध्यस्था त्वं न शोभसे।
- ७) हन्त त्रैलोक्यसाक्षिणः खल्वेत।

प्र.३ व्यक्तिरेखाद्वयं स्पष्टीकुरुत। (२०)

- १) भरतः २) रामः ३) कौसल्या

प्र.४. भाससमस्या स्पष्टीकुरुत। (१५)

अथवा

प्रतिमानाटकस्य चतुर्थाकस्य रसग्रहणं कुरुत।

प्र.५. टिप्पणीद्वयं लिखत। (१०)

- १) नान्दी २) दशरथस्य शोकः ३) प्रतिमाशीर्षकस्य अन्वर्थकता